

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 768/2015-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. júla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou KRAUS & PARTNERS, s. r. o., Jasovská 23, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Miloslav Kraus, LL.M., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 813/2008, za účasti Okresného súdu Pezinok, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 813/2008 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Pezinok povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Pezinok je povinný [REDAKOVANÉ] uhradiť trovy konania v sume 296,44 € (slovom dvestodevät'desiatšesť eur a štyridsaťštyri centov) na účet jeho právnej zástupkyne Advokátskej kancelárie KRAUS & PARTNERS, s. r. o., Jasovská 23, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júla 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 813/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Predmetom napadnutého konania, ktoré začalo na Okresnom súde Bratislava III 6. decembra 2006 a následne vec prerokúva okresný súd, je rozhodovanie o návrhu na ochranu osobnosti. Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

„Sťažovateľ podal žalobný návrh na ochranu osobnosti cestou Okresného súdu Bratislava III dňa 6. 12. 2006. Uvedený súd bol v tomto čase miestne príslušný k prejednaniu a rozhodnutiu vo veci samej. Uznesením súdu bol zamietnutý dňa 8. 2. 2007 návrh na nariadenie predbežného opatrenia. Následne sťažovateľ podal návrh na úpravu petitu návrhom zo dňa 13. 3. 2007. Súd uznesením zo dňa 4. 4. 2007 sp. zn. 11 C 179/06-50 rozhodol o zmene petitu. Prvé pojednávanie vo veci samej sa uskutočnilo na Okresnom súde Bratislava III dňa 25. 6. 2007. Bolo podané doplnenie spisu a úprava petitu zn. 624/07/HP zo dňa 21. 6. 2007. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo dňa 21. 6. 2007.

Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo na Okresnom súde Pezinok až 18. 11. 2011.

Na základe pojednávania a s odstupom času boli do spisu doplnené dôkazy a bolo požiadané o vytýčenie pojednávania listom zo dňa 28. 8. 2012. Nasledujúce pojednávanie sa konalo až 16. 11. 2012, ďalšie 20. 11. 2013, nasledovalo pojednávanie až 12. 6. 2015.

I keď žalobný návrh bol podaný koncom roka 2006, do dnešného dňa, t. j. cca po 9 rokoch nie je vec právoplatne ukončená. Konanie nie je vedené transparentne, sťažovateľ

je držaný v právnej neistote a je umožňované, aby odporca v uvedenom súdnom konaní sp. zn. 5 C 813/2008 ďalej pokračoval v zasahovaní do osobnostných práv sťažovateľa.

Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd v čl. 6 ods. 1 konštatuje, s odvolaním na ustálenú judikatúru ESĽP, neprimeraná dĺžka konania je v praxi obecné považovaná doba 6 rokov, pokiaľ konanie presiahne uvedenú lehotu jedná sa už bez ďalšieho o konanie, ktoré trvá neprimerane dlhú dobu.

Sťažovateľ je v právnej neistote, nekonaním a stálymi prietahmi súdu sa zasiahlo do jeho ústavných práv...

Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva hodnotí stav keď dĺžka konania presahuje dobu vyše 6 rokov ako prietahy v konaní, ktoré nie je nutné preukazovať zvláštnym konaním.“

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Základné právo sťažovateľa... v čl. 48 ods. 2 a v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36, 38 Listiny základných ľudských práv a postupom Okresného súdu v Pezinku v konaní vedenom pod sp. značkou 5 C/813/2008 porušené bolo.

... Okresnému súdu Pezinok sa prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

... Sťažovateľovi... sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 10.000,- €..., ktoré je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia – nálezu na účet...

(Právnemu zástupcovi sťažovateľa, pozn.)... sa priznávajú trovy konania – trovy právneho zastúpenia vo výške 669,43 €, ktoré je súd povinný zaplatiť na účet advokáta...“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodňuje takto:

„Sťažovateľ zastáva názor, že neukončením konania po dobu deväť rokov odkedy bol podaný návrh, si vyžaduje vyššieho stupňa ochrany ako je len deklarovanie porušenia ústavného práva sťažovateľa a preto sťažovateľ žiada finančné zadosťučinenie vo výške 10.000,- €. V uvedenom konaní vznikli zbytočné prietahy vytvárajúce stav právnej neistoty, ktorý trvá deväť rokov a vzhľadom na správanie súdov, že sa vo veci vplyvom neustálych

prieťahov transparentne nekoná, nie je ani možné predpokladať, kedy sa pretrvávajúci stav právnej neistoty odstráni.“

Po predbežnom prerokovaní ústavný súd prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľa uznesením sp. zn. II. ÚS 768/2015 z 11. novembra 2015 v časti, ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny. Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Ústavný súd zároveň vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľa a podpredsedníčka okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a podpredsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Podpredsedníčka okresného súdu sa k sťažnosti vyjadrila v prípise sp. zn. Spr. 3174/2015 z 22. decembra 2015, v ktorom uviedla, že zákonný sudca vo veci konal podľa jej názoru *„v lehotách primeraných k zaťaženosti súdneho oddelenia. K prieťahom v konaní dochádza podľa môjho názoru z dôvodu na strane účastníkov konania, nakoľko navrhovateľ sa pre trvajúcu práceneschopnosť niekoľkokrát ospravedlnil a žiadal o odročenie pojednávania. Zotrvávame preto na už podanom stanovisku súdu v tejto veci, ktoré Vám bolo odoslané dňa 14. 04. 2014 (k I. ÚS 152/2014-19). Spis sa t. č. nachádza na Najvyššom súde SR, preto sa k jednotlivým úkonom súdu nemôžem bližšie vyjadriť.“*

K svojmu prípisu pripojila vyjadrenie zákonného sudcu okresného súdu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zo 14. decembra 2015, ktorý poukázal na obsah svojho vyjadrenia k sťažnosti vedenej pod sp. zn. I. ÚS 152/2014, pričom zopakoval prehľad doterajších úkonov okresného súdu v napadnutom konaní. Vo vyjadrení zákonný sudca ďalej uviedol:

„Aktuálne (od 04. 08. 2015) sa spis nachádza na Najvyššom súde SR pre ktorý dôvod nie je možné sa bližšie vyjadriť k podanej sťažnosti z pohľadu vykonaných úkonov v konaní. V predmetnej právnej veci tunajšieho súdu už bola podaná ústavná sťažnosť navrhovateľom, o ktorej Ústavný súd SR rozhodol v konaní pod sp. zn. I. ÚS 152/2014-19...

K iným ako procesným úkonom vykonanými v konaní nepovažujem za primerané sa vyjadriť, nakoľko tieto iné dôvody (skutočnosti) nemajú vecný vzťah a vplyv na rozhodnutie o podanej ústavnej sťažnosti, tak ako to vyplýva aj z doterajšej rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR.“

Sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu v podaní z 13. januára 2016 podal stanovisko k vyjadreniu podpredsedníčky okresného súdu a zákonného sudcu, pričom uvádza, že sa s ním nemôže stotožniť. Následne uvádza:

„Sťažovateľ... nepodal žiadnu inú ústavnú sťažnosť v tejto veci. Podal len túto sťažnosť, ktorá sa rieši na ÚS SR pod sp. zn. II. ÚS 768/2015. O tom, že Ústavný súd SR rozhodol v konaní pod sp. zn. I. ÚS 152/2014 zo 14. 4. 2014 nemáme vedomosť, ale ani ústavná sťažnosť v tejto veci nebola podaná. Z textu vyjadrenia zákonného sudcu OS Pezinok vyplýva, že sťažnosť podal odporca v konaní sp. zn. 5 C/813/2008 [REDAKOVANÉ] a nie terajší sťažovateľ...

To potvrdzuje aj list Spr. 3174/2015 zo dňa 22. 12. 2015, kde sú uvádzané mylné informácie, pretože navrhovateľ (terajší sťažovateľ) mal zvoleného právneho zástupcu, aby neboli spôsobované z jeho strany prierahy.

Zastávame názor, že zo strany OS Pezinok boli dané mylné informácie, ktoré sa vzťahujú ku sťažnosti riešenej ÚS SR v konaní I. ÚS 152/2014-19, kde sťažovateľom bola iná osoba...“

II.

Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu zistil tento priebeh napadnutého konania:

Sťažovateľ podal Okresnému súdu Bratislava III 18. decembra 2006 návrh na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy proti [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „odporca“). Konanie o tomto návrhu bolo vedené Okresným súdom Bratislava III pod sp. zn. 11 C 179/2006.

Sťažovateľ 8. januára 2007 podal návrh na nariadenie predbežného opatrenia.

Dňa 8. februára 2007 Okresný súd Bratislava III rozhodol tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Dňa 8. februára 2007 Okresný súd Bratislava III vyzval sťažovateľa na doplatenie súdneho poplatku.

Dňa 21. februára 2007 odporca doručil Okresnému súdu Bratislava III vyjadrenie k návrhu.

Dňa 14. marca 2007 sťažovateľ doručil podanie, ktorým navrhol zmenu návrhu a žiadal o „skoré“ nariadenie pojednávania.

Dňa 30. marca 2007 sťažovateľ zaplatil doplatok súdneho poplatku.

Dňa 4. apríla 2007 Okresný súd Bratislava III rozhodol tak, že povolil zmenu návrhu. Odporca sa 17. apríla 2007 vyjadril k zmene návrhu.

Dňa 30. mája 2007 Okresný súd Bratislava III nariadil pojednávanie na 25. jún 2007.

Dňa 22. júna 2007 sťažovateľ doručil Okresnému súdu Bratislava III návrh na zmenu návrhu.

Na pojednávaní 25. júna 2007 sa nezúčastnil odporca z dôvodu zahraničnej služobnej cesty. Na pojednávaní bol vypočutý sťažovateľ a následne Okresný súd Bratislava III odročil pojednávanie na 27. september 2007.

Na pojednávaní 27. septembra 2007 bol vypočutý odporca a následne Okresný súd Bratislava III odročil pojednávanie na 22. november 2007.

Na pojednávaní 22. novembra 2007 bol odporca neprítomný, svoju neprítomnosť ospravedlnil z dôvodu kolízie s iným súdnym pojednávaním. Z uvedeného dôvodu Okresný súd Bratislava III pojednávanie odročil na neurčito.

Dňa 1. januára 2008 v dôsledku reorganizácie súdov v Slovenskej republike bol súdny spis zaslaný na miestne príslušný okresný súd na prerokovanie a rozhodnutie veci, kde bol zaevidovaný pod sp. zn. 5 C 813/2008.

Dňa 9. januára 2008 odporca doručil okresnému súdu vzájomný návrh a požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 29. januára 2008 odporca požiadal okresný súd o zaslanie príloh, ktoré založil sťažovateľ do spisu, a navrhol vykonanie dokazovania vypočutím označených svedkov.

Dňa 11. februára 2008 okresný súd vyzval odporcu na predloženie listinných dôkazov k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov a na predloženie vyplneného tlačiva potvrdenia o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch.

Dňa 16. marca 2008 odporca predložil okresnému súdu vyplnené špecifikované tlačivo.

Uznesením z 1. apríla 2009 okresný súd rozhodol tak, že odporcovi priznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 14. apríla 2009 okresný súd nariadil pojednávanie na 10. september 2009.

Dňa 20. júla 2009 sťažovateľ doručil vyjadrenie k vzájomnému návrhu odporcu.

Okresný súd nevykonal pojednávanie 10. septembra 2009 z dôvodu neprítomnosti odporcu, ktorý sa ospravedlnil z neúčasti na pojednávaní z dôvodu kolízie s iným súdnym pojednávaním. Pojednávanie bolo následne odročené na 19. január 2010.

Dňa 14. januára 2010 doručil odporca návrh na vykonanie dokazovania a zároveň sa ospravedlnil z neúčasti na pojednávaní z dôvodu kolízie s iným súdnym pojednávaním.

Dňa 19. januára 2010 na pojednávaní predložil sťažovateľ okresnému súdu listinné dôkazy. Odporca nebol prítomný na pojednávaní s tým, že ospravedlnil svoju neprítomnosť kolíziou s iným pojednávaním. Okresný súd odročil pojednávanie na 11. máj 2010.

Dňa 7. mája 2010 odporca doručil ospravedlnenie z neúčasti na súdnom pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti, o čom predložil lekárske potvrdenie.

Dňa 10. mája 2010 doručil odporca podanie, v ktorom navrhol vykonanie dokazovania.

Na pojednávaní 11. mája 2010 sťažovateľ predložil okresnému súdu listinné dôkazy a následne pojednávanie bolo odročené na 29. júl 2010.

Dňa 14. júna 2010 okresný súd zisťoval zdravotný stav odporcu u jeho ošetrojúceho lekára, okrem iného zisťoval aj to, či má povolené vychádzky počas práceneschopnosti.

Dňa 2. júla 2010 ošetrojúci lekár odporcu oznámil okresnému súdu, že odporca má povolené vychádzky počas práceneschopnosti, a uviedol ich presný rozpis.

Dňa 20. júla 2010 sa odporca ospravedlnil z neúčasti na pojednávaní z dôvodu pretrvávajúcej práceneschopnosti, o čom predložil lekárske potvrdenie.

Pojednávanie nariadené na 29. júl 2010 okresný súd nevykonal a odročil ho bez prerokovania veci na 28. október 2010. Na pojednávaní sa bez predchádzajúceho ospravedlnenia nezúčastnil sťažovateľ. Odporca sa pojednávania tiež nezúčastnil, svoju neprítomnosť ospravedlnil práceneschopnosťou.

Dňa 4. októbra 2010 okresný súd zrušil nariadené pojednávanie z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

Dňa 22. októbra 2010 Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, odbor justičnej a kriminálnej polície, oddelenie justičnej polície Pezinok požiadalo okresný súd o zaslanie listinných dôkazov. Okresný súd požadované listinné dôkazy zaslal 3. januára 2011.

Dňa 8. februára 2011 okresný súd zisťoval zdravotný stav odporcu u jeho ošetrojúceho lekára, a to, či trvá jeho práceneschopnosť a či sa môže zúčastniť pojednávania.

Dňa 17. februára 2011 ošetrojúci lekár odporcu oznámil okresnému súdu, že neodporúča odporcovi účasť na pojednávaniach.

Dňa 22. augusta 2011 okresný súd nariadil pojednávanie na 18. november 2011.

Dňa 16. novembra 2011 odporca predložil ospravedlnenie z neúčasti na pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti, o čom predložil lekárske potvrdenie.

Na pojednávaní 18. novembra 2011 bol prítomný sťažovateľ, odporca bol neprítomný, okresný súd odročil pojednávanie bez prerokovania veci na 9. marec 2012.

Dňa 6. marca 2012 odporca ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti, o čom predložil lekárske potvrdenie.

Dňa 9. marca 2012 okresný súd odročil pojednávanie na 13. jún 2012. Na tomto pojednávaní sa nezúčastnil ani sťažovateľ, žiadosť odporcu o odročenie pojednávania mu však bola vopred oznámená.

Dňa 5. júna 2012 sa odporca ospravedlnil z neúčasti na pojednávaní z dôvodu kolízie s iným úkonom ~ výsluchom na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru Trnava, o čom predložil písomné predvolanie.

Dňa 13. júna 2012 okresný súd odročil pojednávanie bez prerokovania veci na 16. november 2012.

Dňa 11. septembra 2012 okresný súd zisťoval, či sa odporca zúčastnil na úkonoch pred Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Trnava.

Dňa 28. septembra 2012 bolo okresnému súdu doručené oznámenie o účasti odporcu na úkonoch na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru Trnava.

Na pojednávaní 16. novembra 2012 boli prítomní sťažovateľ aj odporca. Okresný súd oboznamoval účastníkov s obsahom spisu. Sťažovateľ poukázal na to, že v júni 2011 doručil návrh na zmenu návrhu, o ktorom nebolo rozhodnuté. Okresný súd konštatoval, že uvedené podanie netvorí súčasť spisu. Sťažovateľ uviedol, že predmetné podanie doručí písomne do súdneho spisu. Následne okresný súd odročil pojednávanie na 5. apríl 2013.

Okresný súd uznesením zo 4. februára 2013 rozhodol tak, že vzájomný návrh odporcu vylúčil na samostatné konanie, ktorý bol zaevidovaný pod sp. zn. 10 C 34/2013.

Dňa 14. marca 2013 podal odporca odvolanie proti uzneseniu zo 4. februára 2013. Z dôvodu podaného odvolania okresný súd 15. marca 2013 zrušil nariadené pojednávanie.

Dňa 18. apríla 2013 okresný súd predložil spis Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní.

Krajský súd rozhodol uznesením z 23. apríla 2013 tak, že odvolanie odmietol z dôvodu, že smerovalo proti uzneseniu o spôsobe vedenia konania, proti ktorému odvolanie nie je prípustné. Súdny spis bol následne 10. júna 2013 vrátený okresnému súdu.

Dňa 10. septembra 2013 okresný súd nariadil pojednávanie na 20. november 2013.

Dňa 20. novembra 2013 odporca doručil ospravedlnenie z neúčasti na pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti, o čom predložil lekárske potvrdenie.

Dňa 20. novembra 2013 okresný súd odročil pojednávanie bez prerokovania veci na 19. február 2014.

Dňa 14. februára 2014 odporca požiadal o odročenie pojednávania a ospravedlnil sa z neúčasti na súdnom pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti, o čom predložil lekárske potvrdenie.

Dňa 19. februára 2014 okresný súd odročil pojednávanie bez prerokovania veci na 7. máj 2014.

Dňa 20. februára 2014 sťažovateľ doručil okresnému súdu návrh na zmenu návrhu, o ktorom rozhodol okresný súd uznesením z 21. februára 2014 tak, že predmetnú zmenu návrhu povolil.

Odporca doručil 9. apríla 2014 dovolanie proti uzneseniu okresného súdu z 21. februára 2014.

Dňa 5. mája 2014 doručil sťažovateľ ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti, o čom predložil lekárske potvrdenie, a zároveň požiadal o odročenie pojednávania.

Dňa 7. mája 2014 okresný súd odročil pojednávanie bez prerokovania veci na 12. september 2014.

Dňa 17. júna 2014 okresný súd vzhľadom na prebiehajúce trestné stíhanie vyzval odporcu, aby sa vyjadril, či v prípade vzatia do väzby súhlasí s prerokúvaním veci v jeho neprítomnosti alebo či žiada o zabezpečenie predvedenia na pojednávanie.

Dňa 19. augusta 2014 odporca doručil podanie, v ktorom oznámil, že žiada o odročenie pojednávania na neurčito s tým, že nesúhlasí s prerokúvaním veci v jeho neprítomnosti a ani s predvedením na pojednávanie, keďže sa z väzby nedokáže pripraviť na pojednávanie.

Dňa 12. septembra 2014 bolo pojednávanie odročené na 5. december 2014.

V súvislosti s prípravou pojednávania okresný súd vyzval odporcu, aby sa vyjadril k svojej účasti na pojednávaní – či súhlasí s pojednávaním v neprítomnosti, resp. či žiada zabezpečiť predvedenie z väzby. Okresný súd tiež poučil odporcu o možnosti zvoliť si advokáta, prípadne žiadať o ustanovenie advokáta.

Dňa 2. októbra 2014 sťažovateľ doručil podanie, ktorým žiadal o odstránenie priesťahov v konaní, ktoré má spôsobovať odporca.

Dňa 9. októbra 2014 doručil odporca z väzby podanie a žiadal o odročenie pojednávania.

Dňa 26. novembra 2014 sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní z dôvodu hospitalizácie, o čom predložil lekárske potvrdenie. Zároveň žiadal pojednávanie odročiť.

Dňa 5. decembra 2014 okresný súd odročil pojednávanie na 25. marec 2015.

Na pojednávanie 25. marca 2015 sa nedostavil sťažovateľ a ani odporca. Odporca neprítomnosť ospravedlnil úmrtím svojho otca a neodkladnými záležitosťami, ktoré

potrebuje vybaviť mimo okresu Pezinok. Okresný súd odročil pojednávanie na 12. jún 2015.

Na pojednávaní 12. júna 2015 boli prítomní sťažovateľ aj odporca. Okresný súd vypočul oboch účastníkov a uložil im, aby do 30 dní predložili návrhy na doplnenie dokazovania. Okresný súd odročil pojednávanie na 28. október 2015.

Dňa 23. júna 2015 odporca a 24. júna 2015 a 1. júla 2015 sťažovateľ predložili okresnému súdu listinné dôkazy.

Dňa 4. augusta 2015 okresný súd predložil súdny spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o dovolaní odporcu.

Súdny spis bol doručený najvyššiemu súdu 7. augusta 2015 s tým, že konanie o dovolaní je vedené pod sp. zn. 1 Cdo 283/2015.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 38 ods. 2 listiny postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 813/2008.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“), pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní a jeho jednotlivé procesné úkony podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, keďže tieto boli vykonané do 30. júna 2016. Vychádzajúc z toho, že napadnuté konanie nie je v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd nad rámec veci poukazuje na to, že 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Ústavný súd vo svojej judikatúre (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09) už uviedol, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovatelia na neho obrátili s návrhom, aby o ich veci rozhodol.

Ústavný súd prihliadol aj na to, že vo svojom predchádzajúcom náleze sp. zn. I. ÚS 152/2014 z 11. júna 2014 vyslovil porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odporcu postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd uvádza, že predmetom konania je rozhodovanie o nároku sťažovateľa na ochranu osobnosti a na náhradu nemajetkovej ujmy. Z právneho hľadiska predmetnú

občianskoprávnu vec možno považovať za bežnú agendu rozhodovania všeobecných súdov. V prerokovanej veci ústavný súd nezistil žiaden prvok právnej, prípadne faktickej zložitosti. Napadnuté konanie v čase rozhodovania ústavného súdu trvá deväť rokov a sedem mesiacov, pričom okresný súd ani raz nerozhodol meritórne.

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľa ako účastníka napadnutého konania. Sťažovateľ dvakrát ospravedlnil svoju neprítomnosť na nariadenom pojednávaní – z dôvodu práceneschopnosti a z dôvodu hospitalizácie (v súvislosti s pojednávaniami 7. mája 2014 a 5. decembra 2014) a tiež opakovane menil svoj návrh. Toto správanie sťažovateľa ako účastníka konania však podľa názoru ústavného súdu neprispelo relevantným spôsobom k predĺženiu napadnutého konania.

3. V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd poukazuje na to, že tento postup bol už predmetom jeho posudzovania pri rozhodovaní o sťažnosti odporcu (I. ÚS 152/2014).

V rámci tohto hodnotenia ústavný súd v náleze sp. zn. I. ÚS 152/2014 z 11. júna 2014 uviedol:

„Ústavný súd sa preto priklonil k názoru sťažovateľa (odporcu, pozn.), že k zbytočným prietahom v konaní došlo, a to napriek tomu, že okresný súd sporadicky vykonával úkony (nariad'oval pojednávania, rozhodol o protinávruhu sťažovateľa (odporcu, pozn.) a o návrhu na oslobodenie sťažovateľa (odporcu, pozn.) od platenia súdnych poplatkov, rozhodoval o zmene žalobného petitu, zabezpečoval dôkazy a vykonával podporné úkony spojené s prerokovaním veci...). Jeho konanie bolo napriek tomu nekoncentrované a neefektívne. Svedčí o tom skutočnosť, že opakovane nariad'oval súdne pojednávania, ktoré potom zasa odročil, i keď mal vedomosť od 17. februára 2011, že sťažovateľ (odporca, pozn.) trpí psychickou nemocou, ktorá podľa doporučenia odborného lekára nedoporučuje jeho účasť na súdnom pojednávaní. Pojednávanie 16. novembra 2012 odročil bez prejednávania. Na druhej strane okresný súd trpel neúčasťou navrhovateľa na pojednávaniach 29. júla 2010 a 13. júna 2012. Okresný súd v čase

od 17. februára 2011, keď dostal správu od ošetrojúceho lekára, do 22. augusta 2011 v trvaní viac ako 6 mesiacov bol nečinný, pretože nevykonal žiaden procesný úkon.“

Ústavný súd sa s hodnotením napadnutého konania ústavným súdom v náleze sp. zn. I. ÚS 152/2014 z 11. júna 2014 stotožnil. Zdôrazňuje pritom, že k predĺženiu napadnutého konania prispelo opakované odročovanie pojednávania bez meritórneho prerokovania veci samej – pojednávania boli odročené 14-krát pre ospravedlnenie odporcu – v prevažnej miere zo zdravotných dôvodov (aj s predložením potvrdenia od lekára), prípadne z dôvodu kolízie s inými pojednávaniami, prípadne s účasťou na iných procesných úkonoch a tiež z dôvodu väzby a z rodinných dôvodov.

Postup okresného súdu v napadnutom konaní považuje ústavný súd za neefektívny. O neefektívnom postupe okresného súdu v napadnutom konaní však svedčí predovšetkým skutočnosť, že v konaní, ktoré v čase rozhodovania ústavného súdu trvá deväť rokov a sedem mesiacov, okresný súd nerozhodol meritórne ani raz.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzavrel, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom a k neefektívnemu postupu, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd neprikázal okresnému súdu, aby v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy v danej veci konal, pretože túto povinnosť mu už uložil nálezom č. k. I. ÚS 152/2014-35 z 11. júna 2014 (bod 4 výroku nálezu).

Napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, aktuálne však o dovolaní odporcu rozhoduje najvyšší súd.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na okolnosti predmetnej veci, na predmet konania, dĺžku napadnutého konania, ako aj na to, že okresný súd vo veci nerozhodol ani raz meritórne, ústavný súd priznal sťažovateľovi sumu 3 000 €, ktorá je podľa názoru ústavného súdu primeraná konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 2 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ tiež žiadal úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním právnym zástupcom. Sťažovateľ si bez bližšej špecifikácie uplatnil úhradu trov konania v sume 669,43 €.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhradza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd priznal právnenmu zástupcovi sťažovateľa úhradu trov konania v sume 296,44 € v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to odmenu za 2 úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2015 v sume 139,83 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a náhrady hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 8,39 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 296,44 €. Vo zvyšnej časti úhradu trov konania ústavný súd nepriznal z dôvodu, že právny zástupca nešpecifikoval uplatnenú sumu trov právneho zastúpenia, čím nebolo zrejmé, na akom právnom základe a z akých dôvodov uplatnil túto sumu.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júla 2016